

---

# Từ cuốn sách của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đến cẩm nang về công tác đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực tại Việt Nam và bài học tự soi, tự sửa của cán bộ, đảng viên hiện nay

**ThS. TRẦN THỊ KIM DUNG**

Học viện Báo chí và Tuyên truyền. Email: kimdungptth@gmail.com

Nhận ngày 28 tháng 02 năm 2022; chấp nhận đăng tháng 03 năm 2023.

**Tóm tắt:** Có thể nói, cuốn sách □Kiên quyết, kiên trì đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực góp phần xây dựng Đảng và Nhà nước ta ngày càng trong sạch, vững mạnh□ của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng là cuốn cẩm nang về công tác đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực tại Việt Nam hiện nay. Nội dung cuốn sách trang bị cho người đọc kiến thức tổng thể, toàn diện về quan điểm, chủ trương, đường lối lãnh đạo, chỉ đạo của Đảng trong đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực cũng như kết quả công tác và bài học kinh nghiệm được rút ra từ công tác này. Từ đó, mỗi cán bộ, đảng viên sẽ tự nhận thức rõ hành vi của mình để có thể tự soi và tự sửa.

**Từ khóa:** cuốn sách của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng; phòng, chống tham nhũng, tiêu cực; đạo đức; cán bộ, đảng viên.

**Abstract:** It can be said that the book "Resolutely and persistently fighting against corruption and negativity, contributing to building an increasingly pure and strong Party and State" by General Secretary Nguyen Phu Trong is the handbook on the fight against corruption and negativity in Vietnam today. Its content equips readers with a comprehensive knowledge of the Party's viewpoints, policies, leadership and direction in the fight against corruption and negativity as well as the achievements and lessons from practice. Thereby, each cadre and party member will be aware of their own behavior so that they can self-examine and correct themselves.

**Keywords:** book of General Secretary Nguyen Phu Trong; anti-corruption, negative; morality; cadres and party members.

## 1. Tiếp cận cuốn sách của người đứng đầu Đảng ta về công tác đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực

Nhân dịp Kỷ niệm 93 năm ngày thành lập Đảng Cộng sản Việt Nam 3/2/1930 - 3/2/2023 và 10 năm thành lập Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực (01/02/2013 - 01/02/2023), sáng ngày 02/02/2023, tại Hà Nội, Ban Nội chính Trung ương kết hợp với Nhà xuất bản Chính trị quốc gia Sự thật tổ chức lễ ra mắt cuốn sách: □Kiên quyết, kiên trì đấu tranh phòng,

chống tham nhũng, tiêu cực, góp phần xây dựng Đảng và Nhà nước ta ngày càng trong sạch, vững mạnh□ của đồng chí Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng - Trưởng Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực. Lễ ra mắt, có đại diện lãnh đạo các bộ, ban, ngành, cơ quan chức năng, các thành viên trong Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực cùng các cơ quan hữu quan tham dự. Tại buổi lễ giới thiệu sách, đồng chí Nguyễn Thái Học - Phó Trưởng Ban Nội chính Trung ương cho biết, Tổ

biên soạn đã tập trung sưu tầm, tập hợp rất công phu, kỹ lưỡng các tài liệu, tư liệu, hình ảnh có liên quan từ rất nhiều nguồn và nhiều thời kỳ khác nhau. Sau gần một năm triển khai thực hiện với sự nỗ lực rất lớn của tập thể Ban biên soạn và tác giả, sách đã được chính thức ra mắt bạn đọc với lượng xuất bản gần 55.000 cuốn.

Về mặt hình thức, cuốn sách được chia thành 3 phần, lần lượt là: *Phần thứ nhất* (từ trang 11 - 206) có tiêu đề, *Một số vấn đề rút ra từ thực tiễn công cuộc đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực ở Việt Nam*. Trong đó bao gồm 01 bài tổng quan, 04 bài phát biểu kết luận tại các Hội nghị toàn quốc về công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực và một số kết luận chỉ đạo của đồng chí Tổng Bí thư trong các phiên họp Ban Chỉ đạo, Thường trực Ban Chỉ đạo từ năm 2013 - 2022; *Phần thứ hai* (từ trang 207 - 522), gồm tập hợp 22 bài viết, bài phát biểu của người lãnh đạo cao nhất Đảng ta về xây dựng chính đốn Đảng và việc rèn luyện suốt đời, thường xuyên tự soi, tự sửa của cán bộ, đảng viên. Phần này có tên gọi, *Nhất quán phương châm: phòng ngừa tham nhũng, tiêu cực từ sớm từ xa, cả ngọn lẫn gốc*; và *Phần thứ ba: Trên dưới đồng lòng, dọc ngang thông suốt* (từ trang 523 - tr.619). Đây cũng là phần cuối của cuốn sách, tập hợp ý kiến của các tầng lớp nhân dân, đại biểu Quốc hội, các chính khách và các học giả nước ngoài về công tác phòng, chống tham nhũng ở Việt Nam.

Sau buổi lễ ra mắt, Ban Tổ chức Trung ương đã tổ chức quán triệt nội dung cuốn sách đến với các đồng chí là cán bộ, đảng viên toàn hệ thống chính trị trên cả nước, từ cấp Trung ương đến cấp địa phương theo 2 hình thức: trực tiếp và trực tuyến. Ngoài lớp học bắt buộc do cấp Trung ương tổ chức, nhiều cuộc hội thảo, lớp học thêm cũng đã diễn ra theo hình thức tự nguyện ở các đơn vị, cơ quan, công sở trong và ngoài Nhà nước. Câu hỏi đặt ra là, tại sao chúng ta cần phải tiếp cận và nhận thức về nội dung cuốn sách? Và tại sao lại có nhiều người quan tâm đến nội dung của cuốn sách này đến như vậy?.

Tôi có cơ duyên được tiếp cận cuốn sách ngay từ sau khi có chủ trương của Đảng và sự đồng ý của tác giả về việc cho phép phổ biến rộng rãi nội dung cuốn sách. Qua đầu cầu trực tuyến, sau khi được nghe đồng chí Nguyễn Thái Học trực tiếp giới thiệu về lý do biên soạn cuốn sách cũng như quá trình từ lúc biên soạn cho đến khâu cuối cùng để sách có thể đến được với độc giả, cá nhân tôi cảm thấy xúc động và nhận thức được rằng: đây thực sự là một nguồn tư liệu quý, một cuốn cẩm nang có giá trị cả về lý luận và thực tiễn trong công tác đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực.

Liên hệ đến thực tế, đa số chúng ta đều nhận thức rằng, tham nhũng, tiêu cực là một vấn đề khá nhạy cảm. Và vì khá nhạy cảm nên mới có ít người nhắc đến hoặc ngại nhắc đến. Với sự ra mắt cuốn sách **“Kiên quyết, kiên trì đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực góp phần xây dựng Đảng và Nhà nước ta ngày càng trong sạch, vững mạnh”** của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng, đã thực sự tạo ấn tượng tốt trong lòng bạn đọc.

Lần đầu tiên ở nước ta xuất bản được một cuốn sách có nội dung đề cập đến lĩnh vực phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, một lĩnh vực vốn được xem là nhạy cảm này theo nghĩa trực tiếp, khoa học, toàn diện và chính thống. Cuốn sách là sự tổng hợp và liên kết các bài nói, bài viết của đồng chí Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đã được thông qua trong các hội nghị, kết luận chỉ đạo của Ban Chỉ đạo, Thường trực Ban Chỉ đạo phòng, chống tham nhũng, tiêu cực từ năm 2012 - 2023. Vì thế, quan điểm về công tác đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực được thể hiện trong cuốn sách của tác giả cũng chính là quan điểm của Đảng ta trong **“cuộc chiến”** để nói không với tham nhũng, tiêu cực ở Việt Nam hiện nay. Vì những lý do đó, cuốn sách không chỉ có tác dụng tra cứu đối với những cán bộ thực thi công vụ mà với cán bộ, đảng viên, đặc biệt là cán bộ, đảng viên nắm chức vụ lãnh đạo quản lý, thì đây chính là nguồn tư liệu quý, **“cẩm nang chỉ hướng”** cần phải luôn mang theo bên mình để lấy đó làm gương, để tự

soi, tự sửa, tránh đi theo vết xe đổ của những người đi trước.

## **2. Cẩm nang về công tác đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực**

### *- Cẩm nang nhận diện khái niệm*

Dựa trên căn cứ Công ước của Liên hợp quốc về chống tham nhũng năm 2003, bộ luật chống tham nhũng năm 2018 của Việt Nam, quan điểm đúng đắn của Chủ tịch Hồ Chí Minh về tham nhũng, tiêu cực, ngay phần thứ nhất (tr.15 - 16), tác giả thừa nhận quan điểm: tham nhũng là **khuyết tật bẩm sinh** của quyền lực, là hành vi lợi dụng chức quyền của Nhà nước để trục lợi riêng. So với tham nhũng, thì tiêu cực có nghĩa rộng hơn, phạm vi của tiêu cực chính là những hành vi liên quan đến tham nhũng, đó là sự suy thoái về tư tưởng, đạo đức, lối sống. Theo đó, tham nhũng và tiêu cực, nhất là sự suy thoái về đạo đức, lối sống có mối quan hệ chặt chẽ, gắn bó mật thiết với nhau. Tiêu cực chính là nguyên nhân cơ bản, trực tiếp của tham nhũng; là môi trường nảy sinh tham nhũng. Đổi lại, tham nhũng cũng tác động trở lại, làm trầm trọng hơn tình trạng tiêu cực.

Đảng ta xác định, nguyên nhân cơ bản, trực tiếp dẫn đến hành vi tham nhũng là phạm vi của tiêu cực mà chúng ta cần tập trung phòng, chống chính là những hành vi có liên quan đến tham nhũng, đó là *sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống*, mối nguy cơ đe dọa đối với sự tồn vong của Đảng, cách mạng Việt Nam, uy hiếp sự tồn vong của chế độ; làm mất niềm tin của nhân dân đối với sự lãnh đạo của Đảng. Vì thế, để trị tận gốc tham nhũng, tiêu cực, nếu chỉ phòng, chống tham nhũng về tiền bạc, tài sản thôi thì chưa đủ. *Tiền bạc, tài sản có thể thu hồi được, nhưng nếu suy thoái về đạo đức, tư tưởng thì mất tất cả.* Do đó, phòng, chống tham nhũng, tiêu cực cần phải có trọng tâm, trọng điểm, mà trọng tâm ở đây chính là phòng, chống sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức lối sống của một bộ phận cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức cả trong và ngoài Nhà nước, **phải chấn chỉnh, uốn nắn từ suy nghĩ, từ nhận thức mới có thể phòng, chống, từ**

sớm, từ xa, cả ngọn lẫn gốc tình trạng tham nhũng, tiêu cực<sup>(1)</sup>.

*- Cẩm nang nhận thức quan điểm chỉ đạo của Đảng về công tác đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực*

Thông qua nhận diện khái niệm và đối tượng cần đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, Đảng ta đã xác định: **đẩy mạnh cuộc đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực là một nhiệm vụ đặc biệt quan trọng của công tác xây dựng Đảng và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh.** Từ đó, đề ra mục tiêu tổng quát, định hướng toàn bộ phương châm, tư tưởng, hành động và các nhiệm vụ, giải pháp phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, đó là: **nhằm ngăn chặn, đẩy lùi tham nhũng, lãng phí; tạo bước chuyển biến rõ rệt để giữ vững ổn định chính trị, phát triển kinh tế - xã hội; củng cố lòng tin của nhân dân; xây dựng Đảng, Nhà nước trong sạch, vững mạnh; đội ngũ cán bộ, công chức kỷ cương liêm chính<sup>(2)</sup>.** Muốn thực hiện tốt mục tiêu này cần thiết phải huy động được sức mạnh của cả hệ thống chính trị và toàn xã hội trong đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực dưới sự lãnh đạo của Đảng. Thông qua sự lãnh đạo trực tiếp và thường xuyên, Đảng chính là nhân tố quyết định việc thực hiện thành công mục tiêu phòng, chống tham nhũng, tiêu cực ở nước ta. Tuy nhiên, điều này sẽ chỉ xảy ra khi có được sức mạnh và động lực to lớn của cuộc đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực. Đó là, có được sự đồng tình, ủng hộ và tham gia tích cực của quần chúng nhân dân và cả hệ thống chính trị, báo chí mà nòng cốt là các cơ quan chức năng phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, như nội chính, kiểm tra, thanh tra, kiểm toán, điều tra, xét xử, thi hành án.

Đảng ta xác định rõ tư tưởng, **nếu không dựa vào dân thì cuộc chiến chống tham nhũng, tiêu cực khó có thể thành công.** Dựa vào dân, lắng nghe dân, lắng nghe dư luận để chọn lọc, tiếp thu cái đúng; phải động viên quần chúng, phải thực hành dân chủ, phải làm cho quần chúng hiểu rõ, làm cho quần chúng hăng hái tham gia mới chắc chắn

thành công<sup>(3)</sup>. Từ xác định mục tiêu, lực lượng tham gia, Đảng ta đề ra phương châm chỉ đạo xuyên suốt là: “kiên quyết, kiên trì, liên tục, bền bỉ, không nghỉ, không ngừng, chủ động tích cực, phòng ngừa, đấu tranh chống tiêu cực, trong đó, phòng là chính, cơ bản, lâu dài, chống là quan trọng, cấp bách. Phương thức lãnh đạo, chỉ đạo của Đảng đối với công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực là không ngừng đổi mới cho phù hợp với yêu cầu, nhiệm vụ đặt ra<sup>(4)</sup>”.

Có thể nói, từ quan điểm đến phương châm chỉ đạo xuyên suốt của Đảng ta về công tác đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực là minh chứng cho sự vận động liên tục, không ngừng, không nghỉ trong hoạt động lãnh đạo, chỉ đạo của Đảng ta trên các mặt trận chống tham nhũng, tiêu cực. Đây là một trong những lý do đầu tiên, là nhân tố cơ bản, quyết định đến sự thành công trong công tác đấu tranh phòng, chống tham nhũng tiêu cực ở nước ta ngày hôm nay.

*- Tư liệu quý về kết quả đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực*

Thông qua cuốn sách, có thể thấy rõ kết quả công tác đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực ở nước ta trong suốt thời gian vừa qua. Cụ thể là: từ năm 2012 - 2022, Ủy ban Kiểm tra Trung ương kết hợp với các cơ quan, ban, ngành chức năng đã phát hiện và xử lý dứt điểm nhiều vụ việc vi phạm phức tạp, kéo dài qua nhiều nhiệm kỳ, liên quan đến nhiều cấp, nhiều ngành và ở nhiều địa phương, “xử lý kỷ luật 2.740 tổ chức đảng và hơn 167.700 cán bộ, đảng viên, trong đó có hơn 190 cán bộ diện Trung ương quản lý (có 4 Ủy viên Bộ Chính trị, nguyên Ủy viên Bộ Chính trị; 36 Ủy viên Trung ương, nguyên Ủy viên Trung ương; hơn 50 sĩ quan cấp tướng trong lực lượng vũ trang); qua thanh tra, kiểm toán kiến nghị xử lý trách nhiệm gần 44.700 tập thể, cá nhân chuyên cơ quan điều tra, xử lý gần 1.200 vụ việc có dấu hiệu tội phạm. Cũng trong 10 năm qua, các cơ quan tố tụng cả nước đã khởi tố, điều tra 19.546 vụ/33.868 bị can; truy tố 16.699 vụ/33.037 bị can; xét xử sơ thẩm 15.857 vụ/30.355 bị cáo; xử lý hình

sự 37 cán bộ diện Trung ương quản lý<sup>(5)</sup>. Trong quá trình chỉ đạo xử lý nghiêm các sai phạm, “việc kê biên, thu hồi tài sản trong các vụ án tham nhũng, kinh tế nghiêm trọng đạt khá cao; tỷ lệ thu hồi tài sản tham nhũng tăng lên rõ rệt. Minh chứng là, năm 2013, tỷ lệ thu hồi tài sản tham nhũng trong giai đoạn thi hành án chỉ đạt dưới 10%, thì tính đến nay đã thu hồi đạt tỷ lệ 34,7%. Riêng các vụ án thuộc diện Ban Chỉ đạo Trung ương theo dõi, chỉ đạo, tỷ lệ thu hồi vốn đạt tới 41,3%. (Ví dụ như: Vụ Phan Văn Anh Vũ hơn 22.000 tỉ, Phạm Công Danh hơn 9.000 tỉ đồng, AVG hơn 8.770 tỉ đồng )”.

Nhìn vào con số kỷ luật đảng và xử lý hình sự nói trên, chúng ta thấy rõ quyết tâm rất cao, nỗ lực rất lớn, nói đi đôi với làm của Đảng và Nhà nước trong việc phát hiện, xử lý tham nhũng, tiêu cực. Đặc biệt, trong quá trình thực hiện, đề xây dựng và hoàn thiện thể chế, Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư đã ban hành hơn 250 văn bản về xây dựng Đảng, xây dựng hệ thống chính trị và phòng, chống tham nhũng; Quốc hội sửa đổi, bổ sung, ban hành mới hơn 300 luật, pháp lệnh, nghị quyết; Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành hơn 2.000 nghị định, quyết định; các bộ, ngành, địa phương ban hành hàng nghìn văn bản quy phạm pháp luật để kịp thời thể chế hoá và triển khai thực hiện chủ trương, chính sách của Đảng về quản lý kinh tế - xã hội, phòng, chống tham nhũng, tiêu cực.

Cùng với việc hoàn thiện các thể chế, chính sách cụ thể bằng văn bản, Đảng ta luôn chú trọng đến việc tăng cường tính công khai, minh bạch, giám sát, kiểm soát quyền lực; xây dựng văn hoá liêm chính, tiết kiệm để “không muốn”, “không cần”, tham nhũng, tiêu cực. Trong đó, công khai minh bạch, trách nhiệm giải trình được xem là điều kiện cho các chủ thể giám sát có thể thực hiện ngày càng hiệu quả hơn công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực. Đảm bảo không có vùng tối, vùng cấm trong phòng, chống tham nhũng, tiêu cực. Xây dựng nền văn minh văn hoá có đạo đức công vụ, đạo đức nghề nghiệp, ý thức tiết kiệm, biết



trọng danh dự, liêm sỉ phù hợp với chuẩn mực, giá trị con người Việt Nam.

*- Bài học kinh nghiệm rút ra từ thực tiễn phòng, chống tham nhũng, tiêu cực*

Từ thực tiễn công tác phòng, chống tham nhũng thời gian qua, Đảng ta cũng chỉ ra cho chúng ta nhiều bài học quý, có ý nghĩa cả về mặt lý luận và thực tiễn, đó là: *Thứ nhất*, trong công tác phòng, chống tham nhũng, trước hết phải có quyết tâm chính trị cao và phải đặt dưới sự lãnh đạo, chỉ đạo trực tiếp, tập trung, thống nhất của Đảng, mà trực tiếp, thường xuyên là Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng; phải biến quyết tâm chính trị thành hành động thực tế của cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức và nhân dân, trước hết là sự gương mẫu, quyết liệt, nói đi đôi với làm của các đồng chí lãnh đạo Đảng, Nhà nước, của người đứng đầu cấp ủy, chính quyền, cơ quan, tổ chức, đơn vị trong phòng, chống tham nhũng<sup>(6)</sup>. *Thứ hai*, phòng, chống tham nhũng là "chống giặc nội xâm" là nhiệm vụ quan trọng, thường xuyên, vừa cấp bách, vừa khó khăn, phức tạp, lâu dài; phải tiến hành kiên quyết, kiên trì, liên tục, "không ngừng", "không nghỉ" ở tất cả các cấp, các ngành, các lĩnh vực<sup>(7)</sup>. *Thứ ba*, phải kết hợp chặt chẽ giữa tích cực phòng ngừa với chủ động phát hiện, xử lý kịp thời, đồng bộ, nghiêm minh các hành vi tham nhũng; trong đó, phòng ngừa là chính, là cơ bản, lâu dài<sup>(8)</sup>. *Thứ tư*, phải gắn công tác phòng, chống tham nhũng với thực hành tiết kiệm, chống lãng phí; gắn phòng, chống tham nhũng, lãng phí với xây dựng, chỉnh đốn Đảng, học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh; chống suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, "tự diễn biến", "tự chuyển hóa" trong nội bộ; huy động sức mạnh tổng hợp của cả hệ thống chính trị và toàn xã hội trong đấu tranh phòng, chống tham nhũng<sup>(9)</sup>. *Thứ năm*, phải tăng cường kiểm soát quyền lực và thực hành liêm chính<sup>(10)</sup>. *Thứ sáu*, cần phải phát huy vai trò nòng cốt và sự phối hợp của các cơ quan chức năng phòng, chống tham nhũng, tiêu cực. Gắn phòng, chống tham nhũng với xây dựng Đảng,

huy động sức mạnh tổng hợp của cả hệ thống chính trị và toàn xã hội<sup>(11)</sup>; đồng thời, các giải pháp phòng, chống tham nhũng phải phù hợp với nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa Việt Nam và truyền thống văn hóa của dân tộc; tiếp thu có chọn lọc kinh nghiệm của nước ngoài.

*- Cẩm nang nhận thức về định hướng công tác đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong thời gian tới*

Từ kết quả đấu tranh phòng, chống tham nhũng và những bài học kinh nghiệm được rút ra từ thực tiễn, thông qua nội dung cuốn sách, tác giả tiếp tục cung cấp cho chúng ta kiến thức về định hướng công tác đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực của Đảng trong thời gian tới như sau:

*Một là*, tập trung xây dựng, chỉnh đốn Đảng và hệ thống chính trị, ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện "tự diễn biến", "tự chuyển hóa", đấu tranh mạnh mẽ chống chủ nghĩa cá nhân, thói ích kỷ, vụ lợi, "lợi ích nhóm". Nâng cao nhận thức, trách nhiệm, phát huy vai trò gương mẫu, quyết liệt của người đứng đầu và tập thể lãnh đạo. Cán bộ, đảng viên, trước hết là người lãnh đạo phải gương mẫu chấp hành, thực hiện nghiêm các quy định của Đảng, pháp luật của Nhà nước về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực.

*Hai là*, tiếp tục xây dựng và hoàn thiện đồng bộ thể chế với xây dựng, chỉnh đốn Đảng, quản lý kinh tế - xã hội và phòng chống tham nhũng, tiêu cực; kịp thời khắc phục những bất cập, "kẽ hở" nhằm nâng cao hiệu quả tổ chức thực hiện thể chế để không thể tham nhũng, tiêu cực, bao gồm các quy chế quản lý nội bộ của Đảng, các nguyên tắc, chuẩn mực đạo đức áp dụng đối với cán bộ, đảng viên, nhất là người đứng đầu trong việc giữ gìn phẩm chất đạo đức, liêm chính, gương mẫu đi đầu trong phòng, chống tham nhũng, tiêu cực; các quy định về kiểm soát quyền lực, trách nhiệm giải trình, văn bản pháp luật liên quan đến đầu thầu, đấu giá, sử dụng đất, kinh doanh

*Ba là*, đẩy mạnh phát hiện, xử lý tham nhũng tiêu cực, đảm bảo công tác kiểm tra, giám sát,

thanh tra, kiểm toán phải được tiến hành một cách thường xuyên, toàn diện, công khai, dân chủ, thận trọng và chặt chẽ, có trọng tâm, trọng điểm. Đây nhanh tiến độ điều tra, xử lý các vụ án tham nhũng, kinh tế đã khởi tố theo quy định của pháp luật, tạo sự chuyển biến mạnh mẽ, rõ rệt hơn nữa trong việc xử lý, phát hiện tham nhũng, tiêu cực ở địa phương, cơ sở, kịp thời ngăn chặn có hiệu quả tình trạng tham nhũng, tiêu cực.

*Bốn là*, tiếp tục hoàn thiện và thực hiện nghiêm các quy định về công khai, minh bạch, trách nhiệm giải trình trong hoạt động của các cơ quan, tổ chức, đơn vị; kiểm soát có hiệu quả tài sản thu nhập của người có chức vụ, quyền hạn, cải cách hành chính; xây dựng đội ngũ cán bộ có đủ phẩm chất, năng lực và uy tín, ngang tầm nhiệm vụ trong giai đoạn mới và tăng cường giám sát với thực thi quyền lực để phòng ngừa tham nhũng, tiêu cực từ sớm, từ xa.

*Năm là*, tiếp tục kiện toàn tổ chức bộ máy; nâng cao năng lực, hiệu quả hoạt động của các cơ quan, đơn vị có chức năng phòng, chống tham nhũng, tiêu cực từ Trung ương đến địa phương. Đặc biệt, phải xây dựng đội ngũ cán bộ làm công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực thực sự có bản lĩnh, thật sự liêm chính, trong sạch; không chịu bất kỳ sức ép nào không trong sáng của các tổ chức, cá nhân; bất cứ sự cám dỗ, mua chuộc nào của bất kỳ ai. Bên cạnh việc kiện toàn tổ chức, cần mở rộng và nâng cao hiệu quả các hợp tác quốc tế để triển khai có hiệu quả hoạt động phòng, chống tham nhũng khu vực ngoài Nhà nước.

### **3. Từ cảm nang nhận thức đến giá trị tự soi và tự sửa**

Trong số chúng ta, những ai đã từng dành thời gian để nghiên cứu, đọc hết từng trang trong cuốn sách về công tác đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực của đồng chí Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đều sẽ dễ dàng nhận thấy: cuốn sách không đơn thuần chỉ là cảm nang mang tính chất tra cứu về mặt học thuật hay tư liệu, mà nó còn có giá trị thực tiễn sâu sắc, đặc biệt là thông qua đó, cán bộ, đảng viên chúng ta có thể nhìn thấy chính bản thân mình để tự sửa mình.

*Thứ nhất*, thông qua nội dung, cuốn sách giúp chúng ta nhận thức rõ được khái niệm, phân biệt được thế nào là tham nhũng, tiêu cực, nguyên nhân dẫn đến hành vi tham nhũng, tiêu cực, đối tượng cần đấu tranh là ai, từ đó lấy làm tấm gương để nhận thức rõ hành vi đúng, sai của mình. Đặc biệt, đối với cán bộ, đảng viên làm công tác lãnh đạo quản lý, đây phải là tấm gương treo trước ngực để có thể tự soi và tự sửa mình mọi lúc, mọi nơi; điều chỉnh hành vi sao cho đúng, tránh phạm phải những điều sai trái, dẫm lên "vết xe đổ" của những người đi trước. Ngoài ra, dựa vào cơ chế thực thi mang tính pháp lý vừa có tính chất quyết liệt lại vừa mang tính răn đe trong công tác đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực cũng là một trong những cơ sở giúp cho các cán bộ, đảng viên có cơ hội để tự sửa mình. Điều này thể hiện rõ tính công bằng, nghiêm minh nhưng cũng rất nhân văn của Đảng ta.

*Thứ hai*, thông qua mục tiêu, phương châm, phương thức đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực giúp cho cán bộ, đảng viên có thêm cơ hội để nhận thức đúng hơn về bản chất cuộc chiến chống tham nhũng, tiêu cực ở nước ta, giữ vững niềm tin vào sự lãnh đạo, chỉ đạo của Đảng. Từ đó, giúp cho cán bộ, đảng viên có thể tự bảo vệ mình, tránh được những tác động không tốt đến từ các thế lực phản động, thù địch. Đặc biệt, thông qua nhận thức được nhân tố, động lực quyết định đến kết quả của cuộc đấu tranh phòng, chống tham nhũng giúp cho cán bộ, đảng viên nhận thức rõ, đây không phải là cuộc chiến của riêng ai. Không chỉ là trách nhiệm của Đảng, Ban Chỉ đạo phòng, chống tham nhũng hay những cán bộ chuyên trách, mà còn là trách nhiệm của toàn dân, trước hết là của chính cán bộ, đảng viên. Vì vậy, mỗi cán bộ, đảng viên phải lấy đó là trách nhiệm của bản thân để có ý thức tự soi và tự sửa mình, thực hiện lời hứa của người đảng viên trước lá cờ Đảng.

*Thứ ba*, thông qua các con số kỷ luật đảng, các vụ án tham nhũng đã xử lý hình sự, đặc biệt là các vụ án hình sự, kinh tế có tính chất nghiêm trọng được đông đảo quần chúng nhân dân theo dõi là

bằng chứng rõ ràng nhất, thể hiện quyết tâm, nỗ lực của Đảng và Nhà nước ta trong phát hiện và xử lý các vụ việc tham nhũng, tiêu cực với phương châm: □không có ngoại lệ, không có vùng cấm□, □dù người đó là ai, làm bất cứ việc gì□. Kết quả trên chính là những bài học nhân tiền, tấm gương mang tính pháp lý có tác dụng cảnh tỉnh cho những ai còn đang có ý định làm việc không đúng, dùng tầm thế quyền lực để mưu cầu lợi ích cá nhân thì lấy đó làm gương mà từ bỏ ý định từ sớm, từ xa.

Cùng với những con số từ các vụ án đã được xét xử, việc tăng cường giám sát, kiểm soát quyền lực để đảm bảo sử dụng đúng đắn quyền lực trong công tác đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực có tác dụng rất lớn trong việc ngăn chặn từ sớm, từ xa, để không còn có ý nghĩ tiêu cực dẫn đến hành vi tham nhũng. Để mỗi cán bộ, đảng viên phải luôn ghi nhớ: *mọi quyền lực nhà nước thuộc về nhân dân; không được cậy có quyền uốn thẳng thành cong; bất cứ ai sử dụng quyền lực đều phải phục vụ trước nhân dân, chịu trách nhiệm trước nhân dân và tự giác chịu sự giám sát của nhân dân*. Đặc biệt, với chủ trương xây dựng nền văn hoá liêm chính, có đạo đức công vụ, đạo đức nghề nghiệp, ý thức tiết kiệm, biết trọng danh dự, liêm sỉ, phù hợp với chuẩn mực, giá trị con người Việt Nam là một trong những chủ trương có ý nghĩa giáo dục lớn, giúp cho các cán bộ, đảng viên có tiêu chí để so sánh, tự nhận thức rõ về trách nhiệm của bản thân, và phải chịu trách nhiệm hơn trước các hành vi của mình.

*Thứ tư*, thông qua bài học kinh nghiệm và định hướng công tác được rút ra từ thực tiễn, cán bộ, đảng viên có thể sử dụng nó như là một trong những cảm nang chỉ hướng, giúp cho chúng ta có thể phát huy hết khả năng của mình trên mọi lĩnh vực công tác nhưng vẫn đảm bảo được nguyên tắc sống, làm việc và học tập theo Hiến pháp và pháp luật.

*Thứ năm*, từ cuốn sách, chúng ta thấy rõ quyết tâm của một người đảng viên giữ trọng trách cao nhất của Đảng, có trách nhiệm và ý chí kiên quyết, kiên trì đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu

cực vì sự nghiệp xây dựng và chỉnh đốn Đảng. Đó là sự trăn trở, tâm huyết, trách nhiệm với công việc trên cương vị là tổng chỉ huy của Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực. Thông qua các bài nói, bài viết của đồng chí Nguyễn Phú Trọng từ lúc còn là biên tập viên của Tạp chí Cộng sản cho đến cương vị hiện nay là người lãnh đạo cao nhất của Đảng đã thể hiện rõ quan điểm nhất quán, xuyên suốt, trước sau như một với thái độ cương quyết của người đứng đầu Đảng ta. Từ thực tiễn công tác đến những câu nói ngắn gọn, ấn tượng, súc tích đi vào lòng người, vừa là lời động viên, đồng thời cũng là mệnh lệnh thúc giục để cán bộ, đảng viên phải thực hiện tốt nhiệm vụ của mình trên cương vị mà Đảng, Nhà nước và Nhân dân đã giao phó. Bản thân đồng chí chính là tấm gương sáng, điển hình trong việc trao truyền niềm tin cho quần chúng nhân dân vào sự nghiệp đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, cũng đồng thời là tấm gương sáng về cán cân công lý để những ai có ý định làm việc xấu phải chùn bước.

*Cuối cùng*, khi gấp cuốn sách lại, điều quan trọng nhất chính là bản thân mỗi cán bộ, đảng viên đã biết mình cần phải làm gì và làm như thế nào để áp dụng nhận thức vào thực tiễn cuộc sống, sao cho có thể phát huy được tốt nhất hiệu quả công tác trên mọi cương vị, lĩnh vực được giao, đảm bảo thực hiện đúng chủ trương, đường lối, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước trong lĩnh vực phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, góp phần vào sự nghiệp xây dựng và phát triển bền vững đất nước Việt Nam xã hội chủ nghĩa mà Đảng, Bác Hồ và Nhân dân ta đã lựa chọn./

(1), (2), (3), (4), (5), (6), (7), (8), (9) Nguyễn Phú Trọng (2023), *Kiên quyết, kiên trì đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực góp phần xây dựng Đảng và Nhà nước ta trong sạch, vững mạnh*, Nxb. CTQG Sự thật, Hà Nội, tr.19, 20, 29, 103, 104, 105, 106.

(10), (11) Bài giới thiệu sách đồng chí Nguyễn Phú Trọng của đồng chí Nguyễn Thái Học ngày 28.02.2023 dành cho khối các cơ quan Trung ương.